

Fulls Candelians

Josep Maria Huertas i Claveria

El periodisme i la història
com un servei al poble

Joaquim Ferrer

Josep Maria Huertas i Claveria

El periodisme i la història com a servei al poble

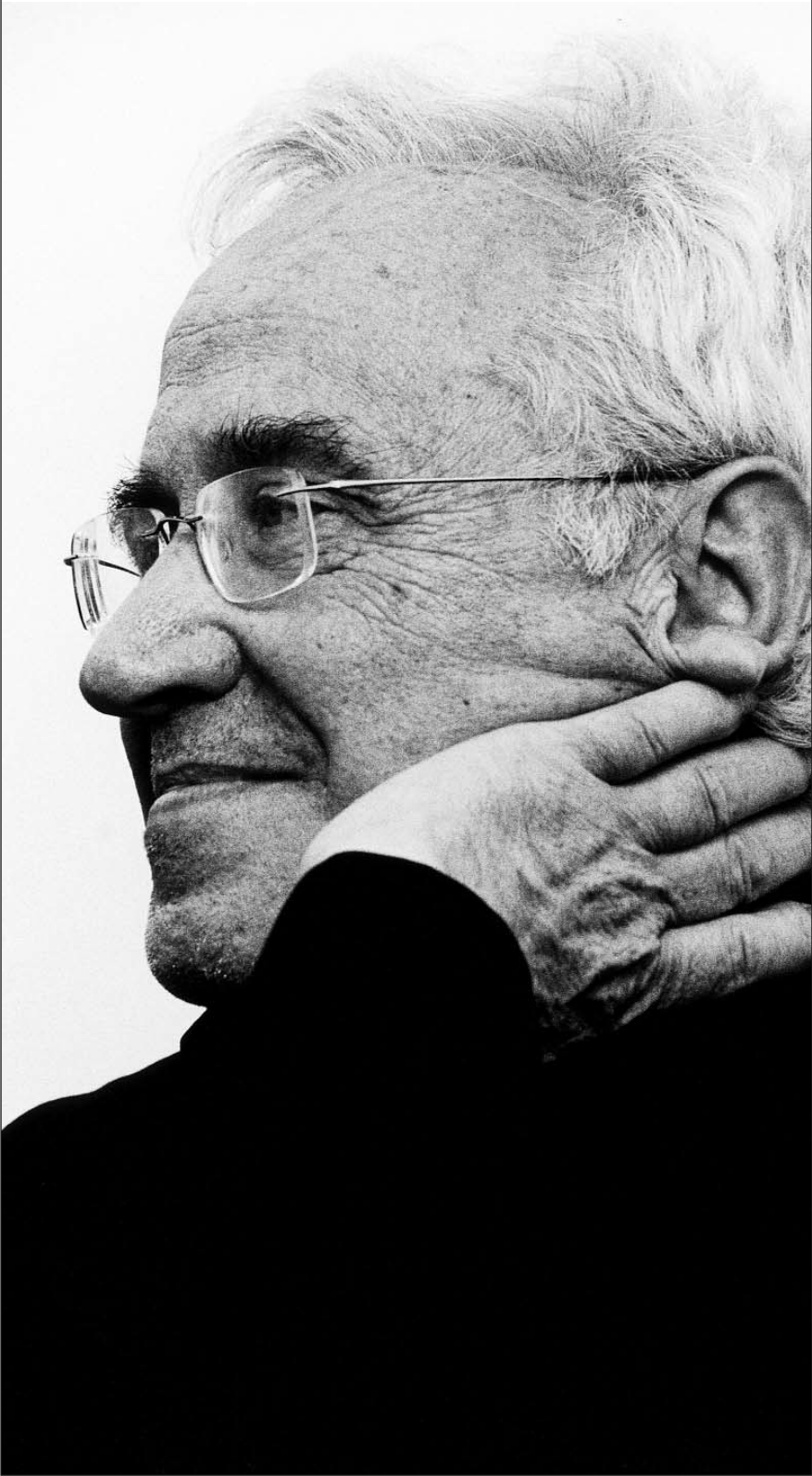
Un apunt biogràfic ha d'anar descrivint normalment les dades del personatge de forma cronològica. És el més còmode per al lector, però en aquest cas al començar aquesta recordança d'aquest infatigable treballador del periodisme i de la història no puc evitar començar aquestes ratlles fent una pinzellada sobre la imatge de Josep Maria Huertas i Claveria, la seva expressió, el seu parlar i l'entusiasme que traspuava en explicar els fets i en descriure els problemes socials.

Josep Maria Huertas i Claveria era baix d'alçada, de cabell ros, amb parlar ràpid que a vegades donava una primera impressió com d'atabalament, però que ràpidament aclaria donant totes les dades del que es tractava: la convicció profunda que el periodisme i el treball d'historiador són eines importants posades al servei del poble. Hi ha qui diu que era de tracte difícil, pot ser, però el meu record de més de quaranta anys de relació i d'amistat me'l presenten sovint amb un somriure i sobretot amb una actitud d'interès i de col·laboració amb tota iniciativa que es proposava recuperar la història o bé exposar tots els factors que envoltaven una activitat o un problema de la gent, fos urbanístic, dels serveis socials o en general, de la tendència de la nostra societat a fer prevaldre l'opinió i els interessos del poder econòmic o polític.

Fou un periodista i un historiador amb vocació. Havia triat aquestes activitats perquè s'hi realitzava fent-les i perquè estava convençut que la seva aportació podia contribuir a que fos escoltada la veu de la gent que no té altra força que la raó de les seves angoixes i esperances. Per aquests sempre estava disponible i davant una situació o un projecte en aquesta direcció sempre el trobava a punt.

Actiu contra la dictadura franquista

Havia nascut a Barcelona el 24 de novembre de 1939, estudià periodisme i s'hi llicencià. Començà a col·laborar en la revista "Signo" d'un cristianisme contestatari i rebel amb la situació política de l'època. El 1963 i fins 1972

treballà en el diari barceloní “El Correo Catalán” on el gran periodista Manuel Ibañez Escofet procurà orientar la força abassegadora del jove Huertas. Arribà a ser Redactor en Cap. Esdevindria ja en aquells anys un col·laborador indispensable en tots els problemes socials que maldaven per trobar un lloc on difondre's. Els problemes dels barris i suburbis barcelonins trobaven sempre la col·laboració d'aquell infatigable periodista que intentava difondre les freqüents situacions d'injustícia que es vivien. Formà part del Grup Democràtic de Periodistes que difonien d'una forma o altre, vull dir, en els seus mitjans de comunicació o clandestinament, els conflictes que esclataven en aquella societat encara sota una dictadura que dia a dia anava escrostonant-se i que calia enderrocar.

Formà part del diari “Tele/Expres”, que significà una nova empena cap un periodisme fet amb coratge i amenitat. En fou Redactor en Cap de la Secció Local, amb un ampli equip de periodistes sota la seva responsabilitat, foren els anomenats “huertamaros”, caracteritzats per una clara sensibilitat per la problemàtica social. Havia començat a col·laborar també en la revista “Destino” amb treballs que sovint feia amb Josep Martí Gómez i Jaume Fabre. El 1968 i fins el 1974 dirigí la revista “Oriflamma”, que significà un model de publicació per a la joventut, en català i oberta a totes les inquietuds, problemes i aspiracions. El 1973 dirigí la segona etapa de la revista “4 Cantons” del barri de Poble Nou de Barcelona. Casat amb Araceli Aiguaviva, que més tard seria jutgessa i sempre intèrpret de cançons amb la música de jazz, visqueren en aquest barri.

El juliol de 1975 li fou aplicada l'anomenada Llei de Premsa i Imprenta, coneguda també com a Llei Fraga per un reportatge publicat a “Tele/Expres” sobre “Vida eròtica subterrànea” on feia una panoràmica de costums sexuals a Barcelona des dels anys vint als seixanta d'aquell segle. En el text es feia referència a que un bon nombre de “meublés” eren regentats per vídues de militars perquè semblava que aquesta condició feia més fàcil l'obtenció de permisos per aquesta activitat després de la guerra. Aquesta dada fou considerada ofensiva per part d'alguns militars. Fou detingut per “ofenses a l'Exèrcit” i processat i després d'un consell de guerra sumaríssim empresonat a la Model de Barcelona. Aquest fet ocasionà la primera vaga de premsa a l'Estat espanyol després de la guerra del 1936 al 1939 com a protesta. La majoria de diaris a Barcelona no es publicaren. Continuà a la presó vuit mesos i vint dies, finalment en sortí el 13 d'abril de 1976. Aquest episodi en la trajectòria professional de Huertas i Claveria el feu un símbol de la “llibertat d'expressió” i de la “lluïta antifranquista”.

Treballador incansable

A continuació, col·laborà en “El Noticiero Universal” (1980-1981) i posteriorment, en “El Periódico de Catalunya” (1980-1987 i 1989-2002). Final-

ment, publicà a “La Vanguardia” i a l’“Avui” (2002-2007). Els anys 1988 i 1989 fou subdirector del “Diari de Barcelona”. El seu pas per les redaccions dels diaris barcelonins fou sovint conflictiu amb els propietaris d’aquests mitjans pel caràcter sistemàtic i incisiu que donava a les informacions.

Paral·lelament al seu treball en diaris, col·laborà també en un amplíssim conjunt de revistes entre les que destaquen “L’Avenç”, “Capçalera”, “Cuadernos para el diálogo”, “El Món”, “Presència”, “Serra d’or” i “Tele/Estel”. Les profundes conviccions de Huertas i Claveria el portaven col·laborar amb treballs periodístics d’història i de denúncia de problemes socials. Desplegà una activitat extraordinària, és fàcil trobar els seus reportatges i estudis en les revistes més representatives d’aquest tarannà.

Del 1980 al 1982 formà part del Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona, des d’on va promoure el Primer Congrés de la Premsa Comarcal.

Apart del seu treball com a periodista mereix destacar-se de forma especial la vessant d’historiador que el portà a fer un conjunt impressionant de més de cent llibres que comprenen obres de les que és autor o col·laboracions en equip, entre els quals hi ha “Tots els barris de Barcelona” en set volums elaborats conjuntament amb Jaume Fabre, la biografia “Salvador Seguí, el Noi del Sucre, materials per a una biografia” (1974), “Obrers a Catalunya” (1982), “Barcelona, la construcció d’una ciutat” (1888-1988), “Les tres vides de Destino” amb Carles Geli (1990), “Cent anys de vida quotidiana” –escrit conjuntament amb Jaume Fabre– (1993), “Barcelona en lluita” (1995), “Mirador, la Catalunya impossible” –amb Carles Geli– (2001), “Una història de La Vanguardia” (2006) i el llibre de memòries “Cada taula, un Vietnam” (1997).

L’any 2006 fou elegit degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Entre els guardons que va rebre hi ha el Premi Nacional de Periodisme (1990), la Medalla d’Honor de la Ciutat de Barcelona (1998), el premi Ofici de Periodista (2005) i a títol pòstum la Medalla d’Or al Mèrit Cultural de la Ciutat de Barcelona (2008) i el Memorial Candel (2008).

Morí el 4 de març del 2007, als 67 anys d’un vessament cerebral. En el seu funeral a la parròquia de Santa Maria del Taulat, Josep Martí Gómez recordà que el que fou el seu mestre Manuel Ibáñez Escofet havia dit de Josep Maria Huertas i Claveria que “havia estat un dels periodistes més importants dels que havien sorgit després de la guerra civil per la seva curiositat, esforç i voluntat de fer una crítica social”.

Joaquim Ferrer

Joaquim Ferrer és historiador, exconseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Ha estat diputat al Parlament, senador i diputat a Corts.

Fotografies: Arxius documentals del
Col·legi de Periodistes de Barcelona
i de la Fundació Paco Candel

D.L. B-4897-2010 · ISBN: 978-84-96986-10-7

Josep Ma. Huertas i Jaume Fabre van ser guardonats amb el Memorial Francesc Candel 2008.

MEMORIAL FRANCESC CANDEL 2008

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Ajuntament de Barcelona
Barcelona Cultura

i la col·laboració:

Col·legi de Periodistes
de Catalunya